

Er werd gegeten en gedronken met menschen, die tienduizenden onzer landgenooten lieten verkommeren in hun kampen, opdat ze koopwaar achter de hand hadden bij hun gepraat met de nederlandsche onderhandelaars.

De weg naar Linggadjadi was een lange weg. De weg, waarop de Jan Salies voortstroomden over lijken. De Jan Salies, die in Nederland staan te huielen bij de graven der gevallen helden, maar in Indië de pen der collaborateurs noodig hebben om de mede door hun schuld ontstane ellende te verbloemen.

Linggadjadi is het symbool van de politiek van redelijkheid en menselijkheid, van afwijzing van geweld.

Er worden te Batavia geen dertig, maar slechts tien doode bedelaars dagelijks van de straat opgehaald!

De Partij van den Arbeid heeft er voor gezorgd, dat de Republiek respijt kreeg. Ze kon zich consolideren, ze is een realiteit.

Nog langer onderhandelen en Java zal een voedseloverschot hebben, wat het „koloniale bewind“ nooit heeft kunnen klaar spelen.

De stroom van vluchtelingen van Madoera naar Soerabaja is al veel minder.

Toch sterven er nog Javanen, Madoerezen en Soendanezen.

De tienduizenden zijn miljoenen geworden.

In het bergoerd van Linggadjadi verrijze het graf van den onbekenden Javan!

Is het wonder dat in dit land de wrevel dagelijks groeit?

Tenminste bij ieder, die het Kainswoord: „Ben ik mijns broeders hoeder“ niet tot levensdevies heeft gekozen.

Het interesseert vele Nederlanders niet meer hoe de politieke situatie wordt, als DEZE republiek maar opgeruimd wordt, met haar heelen aanhang van gangsters en doonlieden.

Het gemjammer van het Vrije Volk en het Parool over de mislukking der politiek van hun groote mannen zal verstommen.

Zij bleven trouw aan hun beginselloosheid tot in den dood van miljoenen Indonesiërs.

Twintig maanden lang mochten zij zich vermeien in de triomfen van de praat-politiek.

Twintig lange maanden heeft links geflirt met de revolutie, de goede oude bekende, opgedirkt als een jonge deerne..... MERDEKA.

In stom onbenul hebben ze het wezen aangegaapt, er om heen gedromd..... merdeka!

Dominees en zendelingen zijn er zelfs door begeesterd..... merdeka!

Doe het wicht geen kwaad, ze is geboren uit het ochtendgloren en een zucht van het ziedende merdeka! Ginds was het feest, hier het gekerm.

Hier de kapotte levens in de kampen der republiek, hier de verminkte lijken, hier knalden de schoten.

Nooit is het verval van het nederlandsche volk zoo groot geweest, als in deze periode, nu communisten en socialisten er in geslaagd zijn hun anti-geweld-politiek tegenover de revolutie aan het nederlandsche volk te dicteeren.

Ze hebben het vanzelfsprekend gevonden, dat nederlandsche onderdanen, die toch al zooveel van den oorlog hadden geleden, werden geofferd op het altaar van hun revolutie-afgod.

Professor Romme zoeke nogmaals de eenzaamheid op. Nu niet om Linggadjadi te confronteeren met de grondwet, maar met de zedewet. Was het onderhandelen zedelijk, zolang de Republiek de gevangenen vast hield? Nog heeft zij er duizenden in haar macht. Was het zedelijk er op te speculeeren, dat de noodtoestand op Java op den duur de republikeinsche leiders wel zou nopen toe te geven?

Millioenen bewoners van Java zijn het slachtoffer geworden.

Is het nu eindelijk genoeg?

Ik vermoed het niet.

Welk volk, dat zichzelf respecteert, zwaait nu nog met een nota.

Welke Regeering, die zich bewust is van haar roeping het zwakke te beschermen en de zonde te straffen, had deze Republiek nog een uur respijt gegeven? Elk uur kost doden.

Als dit artikel onder de oogen der lezers komt, zijn er wellicht reeds beslissingen gevallen.

Zal professor Schermerhorn opnieuw zijn zin krijgen en verder blijven praten? Of zal de dictatuur van de Partij van den Arbeid eindelijk worden doorbroken?

Het leven van andere miljoenen staat op het spel. Het nederlandsche volk moet dat goed begrijpen.

De Javanen wordt mishandeld.

Mishandeld door z'n eigen leiders, die de bescherming genieten van de nederlandsche Regeering.

Smg, 7 Juni '47. G.

Naschrift:

Dit artikel was nog niet verzonden, toen de inhoud van de republikeinsche nota bekend werd. Een botte verwerping, hetgeen te verwachten was.

ZENDING EN EVANGELISATIE

VERSLAG VAN EEN REIS NAAR SOEMBA.

Woensdag 27 November heb ik 's morgens een bezoek gebracht aan den Radja van Larendi, in de gelijknamige residentie van dien vorst, die op 8 kilometer van Melolo ligt. De tocht werd gemaakt op een voor die gelegenheid gehuurd paard, waarvoor 2½ cent per kilometer betaald moest worden. Dat paard werd mij ongezadeld geleverd, zooals dat op Soemba gebruikelijk is. Gelukkig heb ik een zadel kunnen leenen van een klerk van het bestuurskantoor, een lid van de Pinkstergemeente. Goeroe Ratu-coreh, eveneens te paard, vergezelde mij. Onderweg kwamen wij Oemboe Hena Koedoe tegen, een Saodara van goeroe K. Tanahomba. De meest voorkomende beteekenis van Saodara is broer (of zuster), maar ook kinderen van twee broers zijn elkaars saodara. De genoemde Oemboe Hena Koedoe is een rijkzige Soembanees, die op zijn mooie vos een statigen indruk maakte. Het speet me, dat ik geen foto- of filatootel bij me had, om een opname van hem te maken. Nadat hij ons begroet had en het doel van onze tocht vernomen had, wendde hij den teugel en reed met ons mee. Onderweg prees ik het mooie paard, dat hij bereed. De Oemboe zei daarop niet veel, maar even later bleek, dat hij mijn opmerking goed in zijn ooren geknoopt had.

De Radja van Larendi ontving ons zeer vriendelijk en liet ons sirih en pinang voorzetten, terwijl later nog koffie met andere versnaperingen gebracht werden. Het aanbieden van sirih en pinang is het gewone beleefdheidsgebruik tegenover gasten in vele deelen van den Indischen Archipel. Het kauwen van sirih pinang is zeer algemeen in Indië. De speekselvloed wordt er door aangezet, zoodat het, vooral wanneer men warm is, eenigszins een verfrisschenden invloed heeft. Bij het gesprek met den Radja moest ik van een tolk gebruik maken. Hij verstond wel een beetje Maleisch, maar sprak het slechts moeilijk. Evenals de Radja van Melolo bleek ook deze vorst geen bezwaar te hebben tegen terugkeer van de Goossens. Hij wist dat de meeste Christenen in zijn gebied zeer op de G. gesteld waren en begreep niet, waarom de andere zendingsarbeiders diens terugkeer niet wilden.

Nadat we afscheid genomen hadden van den Radja, legde Oemboe Hena Koedoe mijn zadel op zijn eigen paard en bood mij dat ter berijding aan. Met deze geste gaf deze Oemboe — heer, blijk van zijn waardeering voor mijn komst naar Soemba. Ook later heb ik nog een bewijs van dankbaarheid van dezen overigen zwijgzamen Soembanees ontvangen. We reden terug naar Melolo om daar ten huize van ouderling Eduard Hina Radjah de Algemeene Vergadering van de Kerken op Oost-Soemba bij te wonen. Die Algemeene Vergadering is feitelijk een ideale vorm van meerdere vergadering, want de Kerken zijn daar maar niet, zooals in Nederland, slechts vertegenwoordigd door een paar afgevaardigden, maar elke kerkeraad is zooveel mogelijk voltallig aanwezig. Op die vergadering heb ik mijn volmacht getoond, die door één der goeroe's, die de Nederlandsche taal machtig was, voor de aanwezigen in het Maleisch vertaald werd. Bij enkele moeilijke gedeelten moest ik hem wel een beetje te hulp komen. Zooals wel haast vanzelf spreekt werd ook op deze vergadering uiting gegeven aan de groote blijdschap en den dank aan den Heere, die in de aanwezigen leefde voor het zichtbare bewijs, dat de Heere in gunst op hen neerzag. In een toespraak tot de vergadering heb ik de groeten en hettewensen van de Kerken in Nederland in het bijzonder van de zendinge Kerk te Zwolle overgebracht en ik heb medegedeeld, dat de Kerkeraad van Zwolle en de generale zedingsdeputaten al hun krachten zouden inspannen om de Goossens zoo spoedig mogelijk naar Oost-Soemba te doen terugkeeren.

Deze mededeeling werd met zeer groote voldoening ontvangen, evenals een telegram uit Zwolle, dat meldde, dat goeroe indijl K. Tanahomba op 23 November per vliegtuig uit Nederland naar Indië vertrokken was, zoodat zij hem eerlang weer in hun midden konden verwachten.

Breedvoerig werd gesproken over de wenschelijkheid en mogelijkheid een paar goeroe's indijl te be-roepen tot pendita (inheemsch predikant). Tenslotte werd besloten over deze zaak het advies te vragen van den Kerkeraad van Zwolle.

In deze vergadering werd mij een afschrift getoond van een rondschrijven, dat ds Lambooy aan alle synodale goeroe's in Oost-Soemba gezonden had, waarin o.m. stond, dat de vrijgemaakte kerken in Nederland afweken van de belijdenis. Hoewel zij uit brieven van goeroe Tanahomba reeds een en ander over de vrijmaking in Nederland gehoord hadden en dus wel begrepen, dat de voorstelling van ds Lambooy in strijd was met de waarheid, wilden zij toch graag uit mijn mond eenige nadere inlichtingen ontvangen. Op eenvoudige wijze heb ik toen een uiteenzetting gegeven van de voorgeschiedenis en het verloop van de vrijmaking. Uit de opmerkingen, die daarna ge-

maakt werden, bleek mij, dat mijn uiteenzetting over het algemeen goed begrepen was. Want, om een voorbeeld te noemen van zoo'n opmerking, hoewel ik in mijn uiteenzetting het woord perdjandian (verbond) niet gebruikt had, toch maakte één der ouderlingen daarna de opmerking: „Dus de Synode vat het verbond verkeerd op en denkt dat het alleen met de uitverkorenen gesloten is?“

Op die vergadering is vervolgens ook gesproken over mijn reisprogramma voor de volgende dagen, waarop ik de verschillende gemeenten en kringen in het binnenland wilde bezoeken. Na afloop der vergadering, die uiteraard alleen uit ambtsdragers en goeroe's bestond, al waren wel enkele belangstellende manslidmaten aanwezig, bleek mij, dat het reisprogramma ook een onderwerp van bespreking geweest was van de gezamenlijke njarah's. Njarah is de titel voor de echtgenoot van een goeroe. Die njarah's nu maakten zich zorgen over mijn lichamelijk welzijn gedurende mijn tocht naar het binnenland. Een Nederlander heeft nu eenmaal andere gewoonten wat eten betreft en zoo, dan een Soembanees. De bereiding en het opdien van het eten, dat mij in de diverse plaatsen zou worden voorgezet, kon, meenden de njarah's, maar niet aan de eerste de beste Soembaneesche vrouw worden toevertrouwd. Dat kon alleen worden opgedragen aan een njarah, die vroeger als meisje pleegkind was geweest bij een Europeeschen zendingsarbeider en die in het gezin van dien zendingsarbeider geleerd had, hoe een Europeesche maaltijd moest worden bereid en opgediend. Dergelijke njarah's waren er in het binnenland echter niet, althans op de meeste plaatsen niet. Dus vonden de dames het noodzakelijk, dat ik op mijn tocht vergezeld zou worden door zoo'n njarah. Daartoe werd aangewezen de echtgenoot van goeroe indijl Stephanus Hawoe uit Maoemaroe, die ook zelf volgens besluit van de Algemeene Vergadering met mij mee zou gaan op mijn tocht. Hoe het met de uitvoering van dat plan der voor mijn stoffelijk welzijn zoo bezorgde njarah's gegaan is, hoop ik in een volgend artikel te vertellen.

Aan het einde der vergadering heb ik uit naam van de Nederlandsche kerken de in Waingapoe gekochte dekens aangeboden, benevens een bedrag van f 1200 ter voorziening in den allereersten nood van de goeroe's en hun gezinnen, die reeds zoo vele jaren zonder salaris hadden moeten dienen. Deze gaven werden in grooten dank aanvaard, terwijl een commissie benoemd werd om een en ander op billijke wijze te verdeelen.

Middellandsche Zee
a. b. m.s. „Sloterdijk“.

C. C. DE VRIES.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

MILLIOENPLAN.

Hooggeachte professor Schilder.

Ondergeteekenden, allen lezers van „De Reformatie“, voelen zich gedrongen, het volgende onder Uw aandacht te brengen.

In het nummer van 21 Juni j.l. staat als hoofdartikel op de voorpagina een advies van vijftien broeders, om geen steun te verleenen aan het miljoenplan der A.R. partij.

Voor de opvatting dezer vijftien vrijwillige adviseurs hebben ondergeteekenden respect en voor de daarbij gebruikte argumenten zijn ze niet ongevoelig, al achten zij een tegengestelde opvatting zeer wel mogelijk en verdedigbaar.

Naar hun meening is het echter niet juist, dergelijke kwesties af te handelen door middel van een als hoofdartikel gepubliceerd advies van eenige „mannen met klinkende namen“.

Wie bezwaren heeft tegen het miljoenplan, stelle deze in de plaatselijke kiesvereeniging aan de orde. Tenzij men meent, dat het in strijd is met Gods Woord, nog langer lid te zijn van de A.R. partij. In dat geval zou men enkel zijn medebroeders kunnen opwekken met deze partij te breken.

Het advies, dat blijkbaar een compromis tusschen twee stroomingen is, doet dit laatste echter niet. Welnu, dan is ook ter behandeling van dit punt de organisatorische weg de aangewezen.

Ondergeteekenden behooren niet tot degenen, die „tot elken prijs in de A.R. partij willen blijven“. (Ze kunnen zich trouwens moeilijk voorstellen, dat er zulke Gereformeerden zijn.) Zij wenschen in gehoorzaamheid aan Gods Woord reformatorisch te arbeiden en zijn niet blind voor allerlei gevaren.

De kwestie van samenwerking met leden der gebonden kerken raakt niet enkel de A.R. partij, maar vrijwel al onze maatschappelijke en culturele organisaties.

Zijn wij om Godswil verplicht over heel de linie tot afzonderlijke organisatie over te gaan? Over het antwoord op deze vraag bestaat in vrijgemaakten kring geen eenstemmigheid.

Ondergeteekenden stellen voorlichting over dit punt zeer op prijs, doch spreken, wellicht ten overvloede, den wensch uit, welke door zeer velen wordt gedeeld, dat daarbij elk „eenrichtingsverkeer“ in onze landelijke vrijgemaakte pers vermeden worde.

Er zijn
waaronder
in politie
die, bij a
ning van
op dit pu
Laat m
bladen. J
kening as
wensch.
U, ge
verleende

Andere
verklaring

NASCH

Met ge
Ze zullen

a) Alin
(eveneens

b.v. het s

OMSTAND

DE PUN

VERKRE

der toch e

in het Jaa

dit punt z

nen te der

b) Publ

reeds dru

stuk brach

Giessenda

gen het dw

je vanda

ren beoof

ling met i

huidigt. I

V.U. prof

leiders de

van ons,

craten, di

kerkeraad

den gestoc

zit zijn, o

nen die v

in Giessen

hun geld

V.U. op g

dit millioe

c) In de

wie het do

wisten, da

ten ook, c

op de mer

wordt. De

men nog l

gang. Men

laten. Stel

lijke cultu

direct), m

plaatselijk

den bespro

A.R. partij

bestuur

d) Men

van-de-A.R

worden ka

het, h a n

veling ver

te laten v

dat de mee

partij kun

schen, die

nog altijd

nadat de p

genooten v

ben op tot

geworpen

e) Wie

Reformatie

der samen

terrein, ka

redactie d

ders kunn

eikaar goe

f) Zie vo

iteenzetting over
nt, om een voor-
tg, hoewel ik in
ndian (verbond)
der ouderlingen
ode vat het ver-
leen met de uit-

ook gesproken
volgende dagen,
en en kringen in
lfloop der verga-
sdragers en goe-
belangstellende
dat het reispro-
spreking geweest
jorah is de titel

Die njorah's nu
nlijk welzijn ge-
and. Een Neder-
voonten wat eten
De bereiding en
de diverse plaat-
den de njorah's,
ibaneesche vrouw
n worden opge-
als meisje pleeg-
en zendingsarbei-
dingsarbeider ge-
tijd moest wor-
njorah's waren
ans op de mees-
es het noodzake-
zou worden door
ezen de echtge-
awoe uit Maoen-
an de Algemeene
p mijn tocht. Hoe
er voor mijn stof-
gegaan is, hoop

ieb ik uit naam
Waingapoe ge-
een bedrag van
ersten nood van
ds zoo vele jaren
en. Deze gaven
terwijl een com-
r op billijke wijze

C. C. DE VRIES.

ERKEN

in „De Reforma-
lgende onder Uw

staat als hoofd-
van vijftien broe-
aan het miljoen-

vrijwillige advi-
pect en voor de
e niet ongevoelig,
ting zeer wel mo-

niet juist, derge-
middel van een als
eenige „mannen

miljoenplan, stelle
ing aan de orde,
met Gods Woord,
artij. In dat geval
tunnen opwekken.

mpromis tusschen
ste echter niet.
van dit punt de
te.

tot degenen, die
illen blijven". (Ze
oorstellen, dat er
schen in gehoor-
atorisch te arbe-
evenen.

et leden der ge-
A.R. partij, maar
i culturele orga-

r heel de linie tot
in? Over het ant-
ijgemaakten kring

ting over dit punt
it ten overvloede,
en wordt gedeeld
r" in onze lande-
orde.

Er zijn vele overtuigd vrijgemaakte broeders, waaronder ook zulken, die op vooraanstaande posten in politieke en maatschappelijke organisaties staan, die, bij alle reformatorische gezindheid, toch de meening van de broeders den Boeft, Francke, Knoop e.s. op dit punt niet deelen.

Laat men ook zulken het woord verleen in onze bladen. Juist ter wille van een duidelijke situatietekening achten ondergeteekenden dit ten eerste gewenscht.

U, geachte hoofdredacteur, danken wij voor de verleende plaatsruimte.

J. ABELS, Groningen.
A. A. BASOSKI, Den Haag.
A. W. BIEWENGA Wzn., Garsthuizen.
J. VAN DALEN, Apeldoorn.
Drs C. VAN DIJK, Den Haag.
D. J. VAN DOORNE, Den Haag.
Ds M. DE GOEDE, Utrecht.
Ds J. D. HOUTMAN, Overschild.
P. JONGELING, Groningen.
J. VAN NOORT, Langerak.
H. OTTEVANGER, Ulrum.
P. RENKEMA, Appingedam.
B. v. d. ROS, Leiden.
Ds J. SCHELHAAS, Roodeschool.
Dr G. K. SCHOEPE, Den Haag.
W. SCHOUTEN, Capelle a. d. IJssel.
H. C. SMIT, Utrecht.
Dr J. J. SPEELMAN, Zuidlaren.

Andere bladen worden vriendelijk verzocht, deze verklaring over te nemen.

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE.

Met genoegen geven we een plaats aan inzenders. Ze zullen me enkele opmerkingen ten goede houden.

a) Alinea 2 is onjuist. In het stuk van de vijftien (eveneens) vrijwillige adviseurs staat duidelijk, zie b.v. het slot, dat wij adviseeren IN DE HUIDIGE OMSTANDIGHEDEN, en ZOOLANG OP BEPAALDE PUNTEN GEEN NOODIGE OPHELDERING VERKREGEN IS zich te onthouden. Laten we elkan- der toch eerst goed lezen; ik herhaal, wat ik schreef in het Jaaroverzicht Handboek: de tegenstellingen op dit punt zijn veel minder scherp dan sommigen schij- nen te denken.

b) Publicatie van het advies was noodig; er wordt reeds druk gewerkt. Met dezelfde post, die mij dit stuk bracht, kwam het bericht mee, dat de kerk van Giessendam, die als een der eerste is opgekomen tegen het dwingen van de kandidaten om te verklaren wat je vandaag wel anders zeggen mag, van haar goede- ren beroofd is door een rechtbank, die in tegenstel- ling met andere synodaal, d.w.z. hervormd kerkrecht, huldigt. Dat zijn de resultaten van het drijven der V.U. professoren, en van de naaste vrienden van de leiders dergenen, die thans een miljoen vragen, ook van ons, die door een klein gezelschap van synodo- craten, die achteraf zich hebben losgemaakt van hun kerkeraad, die volkomen wettig zich vrijmaakte, wor- den gestooten uit de gebouwen, die rechtens ons be- zit zijn, omdat een rechter luistert naar de drogrede- nen die van de V.U. komen. Ik gun onzen mensen in Giessendam, dat zij eerst eens kijken wat er met hun geld gebeurt. Soms andere professoren van de V.U. op gang helpen? Zie wat ik elders schrijf over dit miljoenplan.

c) In de kiesvereniging aan de orde stellen? Best; wie het doen wil, doe het. Maar de bedoelde adviseurs wisten, dat het niet gebeurde in veel plaatsen; wis- ten ook, dat dat hele miljoenplan van „boven" af op de mensen gelegd is, dat er hard aan gewerkt wordt. Deliber ante senatu, perit Saguntum: terwijl men nog lang en breed praat, gaat „het leven" zijn gang. Men kan het eens doen en het andere niet na- laten. Stel, dat de V.U. of het C.N.V. of een christe- lijke cultuurstichting een miljoen vroeg (maar dan direct), moesten we dan ook eerst afwachten tot alle plaatselijke verenigingen tot steun etc. de zaak had- den besproken? De publieke zaak blijft publiek; en de A.R. partij — nogmaals — heeft niet eens een partij- bestuur. Ieder, die wat heeft, mag het zeggen.

d) Men kan meenen, dat de vraag, of het lid-zijn- van-de-A.R.-partij nog gewenscht is, eerst beantwoord worden kan na langdurige bespreking, en tevens, of het, hangende die bespreking, aanbe- velling verdient, zoo'n grootscheepsche actie dan ook te laten wachten tot opheldering verkregen is. Stel, dat de meening na rijp beraad, rijpt: wij zullen de A.R. partij kunnen blijven steunen, dan kunnen de men- schen, die nu nog tobben over de kwesties, immers nog altijd helpen betalen, als ze nog geld overhouden nadat de processen geëindigd zijn, die de avondmaals- genooten van de H.H. J. Schouten en Bruins Slot heb- ben op touw gezet, gelijk ook dezen ons hebben uit- geworpen onder een stroom van valsche rapporten?

e) Wie uit den kring van ondertekenaars in „De Reformatie" het woord hebben wil over de kwesties der samenwerking met de uitbanners op niet-kerkelijk terrein, kan het krijgen, als hij erop rekent, dat de redactie dan ook weer zelf haar meening zegt. Inzen- ders kunnen dus krijgen wat ze begeeren. Wij willen elkaar goed verstaan.

K. S.

1) Zie voorts elders in dit nr. Red.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN U EN UW ZAAD.

(Antwoord aan ds Hoeksema.)

Hoe spreekt de Schrift? In de taal, die de synodes van 1942 en daarna ons wilden opdringen: dat de volle heilsbelofte „eigenlijk" alleen de uitverkore- nen toekomt? En zooals ds Hoeksema het sterk heeft uitgedrukt, in woorden die herinneren aan de beruch- te taal van Toelichting en Praeadvies: „Het is een- voudig niet waar, dat God in den Heiligen Doop iets belooft en verzegelt aan alle gedoopten"?

Of is het naar de Schrift, wanneer de bekende groep van indertijd vooraanstaande bezwaarden in de „Ver- klaring van gevoelen" (Nov. 1943) haar meening o.a. in deze punten formuleerde:

1. dat God in Christus zijn genadeverbond heeft op- gericht met de geloovigen en hun zaad (Gen. 17 vs 7; Gal. 3:14, 29);
2. dat daarom alle kinderen der geloovigen verbonds- kinderen zijn (Hand. 3:25);
3. dat al die kinderen heilig (1 Cor. 7:14) of in Christus geheiligd zijn (1 Cor. 1:2, Doopsformu- lier);
4. dat derhalve aan al die kinderen de heilsbelofte van dat verbond toekomt (Hand. 2:39);
5. dat dus voor al die kinderen de doopsbediening is betekening en verzegeling aan hen van het ver- bond der genade of die heilsbelofte (Gen. 17:11-13-14; Doopsformulier)?

Deze punten zijn van belang, omdat zij (hoewel geen officieel aanvaarde leeruitspraken van onze Ge- reformeerde kerken), toch den gedachtengang weer- geven, van waaruit bezwaar werd gemaakt tegen de synodale leerbeslissingen.

Het lijkt mij dienstig, allereerst te letten op enkele hier genoemde teksten. Laten wij beginnen met Hand. 2:39, vooral bekend uit ons doopsformulier: want u komt de belofte toe en uw kinderen, enz.

Opmerkelijk is hier de Statenvertaling, die ook in ons doopsformulier gevolgd is. Er staat immers in den grondtekst alleen dit simpele woord: want voor u is de belofte en voor uw kinderen (humin gar estin hē epanggēlia). Wie zich dus blindstaart op de letter- lijke bewoordingen van den tekst, zonder te letten op den samenhang, kan er zich van afmaken met te zeg- gen: hier wordt niets verkondigd over de vraag, of die belofte aan elk van de daar aanwezigen geadres- seerd is. En wie zich niet weet vrij te maken van de synodale gedachteninfectie, denkt er natuurlijk da- delijk weer bij, wat hem ook voorgehouden wordt bij den doop in de synodale gemeenschap: „u komt de belofte toe", dat is nog maar een algemeene zegs- wijze; het moet straks blijken, of dat woord wel volle waarheid inhield voor dezen gedoopte!

Maar wie zich gehoorzaam de situatie op den Pink- sterdag indenkt, die moet wel terughuiveren voor deze opvatting. Immers, Petrus richt zich in zijn toespraak uitdrukkelijk tot de Joden te Jeruzalem. Wel zegt hij in vs 14: „gij Joodsche mannen en gij allen die te Jeruzalem woont", maar terecht teekent Groshede daarbij aan: „van heidenen, al zullen die zich in dezen tijd wel te Jeruzalem hebben bevonden, is in dit verband geen sprake, vgl. vs 22, 29, 39". Tot deze Joden nu richt Petrus de scherpe beschuldiging, dat zij den Zaligmaker hebben gedood. De toespraak grijpt hen aan; ze worden „verslagen in het hart", en vragen bevend: wat moeten wij nu doen? En dan komt het evangelie voor deze Christushoorden: bekeert u, en ieder van u late zich doopen, en dan zult ook gij den Heiligen Geest ontvangen — want u komt de belofte toe!

Het is duidelijk, dat dit de laatste grond is, waar- op Petrus zoo vrijmoedig „een ieder" van die aan- wezige Joden roept tot de verzoening en vernieuwing van Christus' gemeenschap. De belofte van den H. Geest, zooals die in Joël 3 is gegeven, maakt deel uit van het geheel der beloften („de" belofte), die God eertijds aan Israël heeft toegezegd. Daaraan ontleent Petrus zijn aandrang om tot Christus te komen. Maar als het waar is, wat de synodale theorie ons wijsma- ken wil, dan zou Petrus die verslagen mensen daar vóór hem gruwelijk hebben misleid. Hij zou ieder van hen hebben opgewekt om met diep berouw over zijn zonde, maar toch ook met dankbare vrijmoedigheid tot Christus te komen op grond van de hem toeko- mende heilsbelofte — terwijl er dan naderhand een dispuut behoorde te worden gehouden, of die belofte wel waarlijk voor ieder van hen bedoeld was ge- weest! Voelt men dan niet, dat daarmee aan Gods openbaring gruwelijk onrecht wordt aangedaan? dat men van Hem een God maakt, die (naar de teekenen- de uitdrukking bijv. van ds Vonk) „een slag om den arm houdt"? Het is dezelfde miserabele gedachten- gang dien wij tegenkomen in de Vervangingsformule: „bouwen op de belofte", maar ondertusschen die be- lofte disputabel stellen.....

Ja maar — zoo hoor ik iemand al zeggen — ver- liest u nu niet teveel uit het oog, dat uw tegenstan-

ders hun argument ontleenen aan de Schrift, b.v. aan Rom. 9? Inderdaad, men beroept zich daar op; en wij zullen daar volle aandacht aan geven. Het gaat er hier niet om, dat wij bang zijn om Schrift met Schrift te vergelijken (integendeel!); maar om de vraag, of de vergelijking wel zuiver getrokken wordt, of hier geen vooroordeelen van een verdorven menschelijke logica in 't spel zijn.

In ieder geval moet ieder toegeven, dat onbevan- gen lezing van den tekst in Hand. 2 ons leidt tot de conclusie, dat de belofte bestemd is voor alle toen- maals aanwezige Israëlieten en hun kinderen. Zelfs dr Groshede geeft dat bij den tekst als volgt weer: „De belofte is voor hen, voor allen, die daar staan. De Joden meenden wel, dat de belofte van hen was maar zij kenden niet den zegen van het feit, dat de belofte voor hen was, hun troost bracht en vreug- de; zij zagen de belofte niet goed". Het blijft onbe- grípelijk, dat iemand, die dit schrijven kon, zoo vñ- nig heeft meegeholpen aan de vervolging van gere- formeerde medebroeders, die het precies zoo volhield- den als hijzelf het in den hiervóór geciteerden zin had gezegd!

Trouwens, het moet ons niet ontgaan, dat de exe- gese, die het „u komt de belofte toe" feitelijk alleen op de uitverkorenen laat zien, met kracht is naar voren gebracht door de Wederdoopers. Calvijn heeft zich er sterk tegen verzet. Bij Hand. 2:39 schrijft hij: „Deze plaats weerlegt afdoende de We- derdoopers, welke de kleine kinderen, geboren uit ge- loovige ouders, van den doop weren, alsof ze geen leden der kerk waren. Ze trachten er zich uit te red- den door een allegorische opvatting en verklaren „kinderen" als „die geestelijk geboren zijn". Maar zij vorderen niets met zoo groote onbeschaamdheid". Een dergelijke opmerking maakt Calvijn opnieuw bij Hand. 3:25. En datzelfde verzet tegen de doopersche theo- rie is ook bekend uit zijn Institutie en zijn polemiek tegen Servet. Natuurlijk zou nu achteraf kunnen blij- ken, dat die exegese der Wederdoopers juist was. Maar de oude strijd, die er al over gevoerd is, moet ons dubbel voorzichtig maken.

L. DOEKES.

UIT AMERIKA, XIII.

Pella.....

Juist in den tijd, dat we in deze stad en op dezen historischen bodem aankomen, maakt Pella zich op om de tulpfeesten te gaan vieren. En dit jaar kan het een zeer grootsch feest zijn, want het is honderd jaar geleden, dat dr Hendrik Pieter Scholte met zijn achthonderd zielen hier aankwam en het kleine bord- je aan een reus uit deze oerwouden timmerde met het woord „Pella" er op geschreven.

We maken de tulpfeesten zelf niet mee, vóór dien hopen we weer op een andere plaats te zijn. En, eer- lijk gezegd, naar wat we van de voorbereidingen zien, gevoel ik er geen behoefte aan ook. Het wordt een dollar-kwestie, meer niet.

Alles wordt in het werk gesteld om Amerika naar Pella te trekken, niet om het feit van Scholte's komst te herdenken, maar om dollars naar deze kleine ge- meente te halen. En Nederland moet daarbij het gel- lag betalen. Duizend paren klompen zijn gearriveerd — volgens sommigen zelfs uit Nederland afkomstig — maar het lijkt me wel een beetje al te gek, als ik er aan denk, dat in Nederland zelf de klompen nog maar schaars op de bon te verkrijgen zijn! — er wor- den z.g. oud-hollandsche costumes gemaakt, van een model zooals men ze in Nederland zelf nooit zag, en er zal druk aan straatshrobben gedaan worden.

Blijkbaar heeft men hiervoor nog geen deelnemers genoeg, want er staan groote advertenties in de plaat- selijke bladen, waarbij oproeping gedaan wordt voor dit, eveneens „z.g." hollandsche werk. En straks denkt Amerika weer opnieuw, dat men zich Nederland heeft voor te stellen: loopende en dansende — er zal héél veel gedanst worden ditmaal — op klompen, een groo- te bezem in de handen en straatshrobbende. Verder ontbreken natuurlijk de molens niet en evenmin de tulpen.

Zoo viert Pella haar honderdjarig bestaan.

Wat is er van Scholte's geestelijke erfenis in Pella over gebleven? We hebben het voorrecht gehad in ge- zelschap van ds Vermeer, den predikant in de Prot. Ref. Church van Pella, een bezoek te kunnen brengen aan het huis, waarin ds Scholte heeft gewoond. Een achterkleinkind van dezen merkwaardigen man leid- de ons er in rond, vertelde ons zeer interessante we- tenswaardigheden van het gezinsleven van Scholte en liet ons vele curiositeiten zien, die een antiquair zouden doen watertanten.

Maar is er in Pella nog iets anders te zien of te hooren, dat heenwijst naar den oorsprong van deze plaats?

Ik heb er niet veel van kunnen ontdekken.

Wat er van de Ref. Church overbleef is vrijwel modern. In de Hoogeschool, die deze kerkengroep in Pella heeft, worden moderne beginselen verkondigd en wat me bijzonder trof was het bijna ongelooflijke feit, dat er van heel Pella en zes mijlen in de omge- ving maar 110 kinderen de christelijke school bezoeken. Toen ds Vermeer mij dit schooltje aanwees, vroeg ik — niet beter wetend — waar de andere christelijke scholen stonden. „Dit is onze eenige", moest hij ant- woorden. Een onbegrijpelijk feit is het, dat zelfs de